

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 31 sierpnia 2010r.

RPZ- 61/2/10/JM

DECYZJA nr RPZ 19/2010

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, naruszenie przez INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez nieinformowanie w umowie przedwstępnej oraz umowie pożyczki o:

- całkowitym koszcie pożyczki
- sposobie zabezpieczenia pożyczki i opłatach należnych INFINITY Sp. z o.o. z tego tytułu
- łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument
- sposobie i skutkach wykonania przez konsumenta uprawnienia do odstąpienia od umowy
- rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień, wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego,

co jest sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9, 11 i 13 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.) **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania**

II. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu polegające na wskazywaniu w przedwstępnej umowie pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206) **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania**

III. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu polegające na ustaleniu łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki w wysokości przekraczającej 5% kwoty udzielonej pożyczki, co jest sprzeczne z art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania**

IV. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu polegające na stosowaniu we wzorcu przedwstępnej umowy pożyczki postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, o treści: „(...) Do rozstrzygnięcia sporów wynikających z niniejszej umowy (...) właściwy jest sąd powszechny- właściwy dla siedziby pożyczkodawcy” (§ 3) **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania**

V. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu:

- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 473 zł (słownie: czterysta siedemdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 473 zł (słownie: czterysta siedemdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 710 zł (słownie: siedemset dziesięć zł), płatną do budżetu państwa
- w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 72 zł (słownie: siedemdziesiąt dwa zł), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatura w Poznaniu (dalej: Prezes Urzędu) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy działania INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu (dalej: Przedsiębiorca) związane z udzielaniem konsumentom pożyczek gotówkowych uzasadniają wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Postępowanie to wszczęte zostało w następstwie otrzymanego pisma Federacji Konsumentów- Oddział w Poznaniu, w którym zwrócono uwagę na pobieranie przez Przedsiębiorcę opłaty przygotowawczej przed zawarciem umowy pożyczki i przed oceną, czy proponowane przez konsumenta sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki są wystarczające dla jej uzyskania. W trakcie tego postępowania Prezes Urzędu otrzymał także pismo Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Szczecinie o *przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia, czy działania INFINITY Sp. z o.o. nie naruszają zbiorowych interesów konsumentów*, w szczególności w zakresie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji i stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

W ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że działalność polegającą na udzielaniu pożyczek gotówkowych Przedsiębiorca prowadzi od kwietnia 2009r. INFINITY Sp. z o.o. oferuje konsumentom pożyczki w wysokości od 10.000 do 300.000 zł. Zgodnie z ustaloną procedurą najpierw zawiera z konsumentami umowy przedwstępne, a następnie- po wpłacie przez konsumenta opłaty przygotowawczej i pozytywnej ocenie złożonych przez niego zabezpieczeń- umowy pożyczki. Pismem z dnia 16 października 2009r. Przedsiębiorca poinformował, że do dnia 15 października 2009r. zawarł [usunięto] umowy przedwstępne i [usunięto] umów pożyczki z tym, że [usunięto] umów przedwstępnych anulował z powodu nie uiszczenia przez konsumentów wymaganych opłat przygotowawczych.

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca przedłożył wzorzec umowy przedwstępnej oraz umowy pożyczki (wraz z załącznikami), który wykorzystuje w obrocie konsumenckim. Analiza stosowanych przez Przedsiębiorcę wzorców wykazała, że zawarto w nich postanowienia, które mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2010r. Prezes Urzędu wszczął zatem z urzędu wobec INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w:

I. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez nieinformowanie w umowie przedwstępnej oraz umowie pożyczki o:

- całkowitym koszcie pożyczki
- sposobie zabezpieczenia pożyczki i opłatach należnych Przedsiębiorcy z tego tytułu
- łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument
- sposobie i skutkach wykonania przez konsumenta uprawnienia do odstąpienia od umowy
- rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień, wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego,

co może być sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9, 11 i 13 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.)

II. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na wskazywaniu w przedwstępnej umowie pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206)

III. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na ustaleniu łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki w wysokości przekraczającej 5% kwoty udzielonej pożyczki, co może być sprzeczne z art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim

IV. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu przedwstępnej umowy pożyczki postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, o treści:

§ 3 (...) Do rozstrzygania sporów wynikających z niniejszej umowy (...) właściwy jest sąd powszechny- właściwy dla siedziby pożyczkodawcy.

Przedsiębiorca w toku prowadzonego postępowania administracyjnego nie ustosunkował się do podniesionych zarzutów. Pismem z dnia 10 lutego 2010r. poinformował, że trudno określić, w ilu przypadkach nie udzielił pożyczki z uwagi na niewystarczające zabezpieczenie jej

splaty, ponieważ nie ma obowiązku przechowywać tego rodzaju dokumentacji. Jednocześnie poinformował, że od kwietnia 2009r. do końca stycznia 2010r. miał [usunięto] pożyczkobiorców.

Postanowieniem z dnia 18 maja 2010r. Prezes Urzędu wszczął wobec Przedsiębiorcy postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej, w związku z nieudzieleniem informacji żądanych w niniejszym postępowaniu na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczących m.in. wysokości przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. Postępowanie to zakończone zostało wydaniem decyzji nr RPZ 10/2010 z dnia 25 czerwca 2010r., na mocy której za nieudzielenie ww. informacji na Przedsiębiorcę nałożona została kara pieniężna w wysokości 15.000 zł.

Z uwagi na fakt, że Przedsiębiorca nie udzielił informacji o swoim przychodzie także w trakcie postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej, pismem z dnia 9 czerwca 2010r., działając na podstawie art. 72 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 298 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2005r., nr 8, poz. 60 ze zm.), Prezes Urzędu wystąpił do właściwego dla Przedsiębiorcy urzędu skarbowego o udzielenie tych informacji na podstawie dostępnych akt podatkowych.

Pismem z dnia 29 czerwca 2010r. Naczelnik Pierwszego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Poznaniu poinformował, że w zeznaniu CIT- 8 o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2009r. Przedsiębiorca wykazał przychód w wysokości [usunięto] zł.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

INFINITY Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu jest wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000206571 (*dowód: odpis z Krajowego Rejestru Sądowego*). Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. udzielanie kredytów.

W relacjach z konsumentami INFINITY Sp. z o.o. posługuje się wzorcami umów: przedwstępnej oraz pożyczki, w oparciu o które zawiera tożsame w treści umowy. Wzorce te Przedsiębiorca wykorzystuje w obrocie prawnym od kwietnia 2009r. Do dnia 15 października 2009r. zawarł [usunięto] umowy przedwstępne i [usunięto] umów pożyczki, z czego 21 umów przedwstępnych „anulował” z powodu nie uiszczenia przez konsumentów wymaganych opłat przygotowawczych. W okresie od kwietnia 2009r. do końca stycznia 2010r. Przedsiębiorca miał [usunięto] pożyczkobiorców (*dowód: pisma Przedsiębiorcy z dnia 16 października 2009r. i 10 lutego 2010r.*). Przedsiębiorca ma swoje biura m.in. w Szczecinie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Zgodnie z ustaloną procedurą Przedsiębiorca najpierw zawiera z konsumentami umowy przedwstępne, a następnie umowy pożyczki. Na podstawie przedwstępnej umowy pożyczki konsument zobowiązany jest m.in. do uiszczenia opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki, o którą się ubiega. Umowa staje się zobowiązująca dla Przedsiębiorcy z chwilą otrzymania opłaty przygotowawczej. Po stwierdzeniu wpływu opłaty Przedsiębiorca ewidencjonuje umowę i *przyjmuje ją do realizacji*, co oznacza, że klient otrzymuje propozycję zabezpieczenia spłaty pożyczki i winien dokonać wyboru sposobu zabezpieczenia spośród wskazanych w umowie. Po akceptacji Przedsiębiorcy i złożeniu dokumentów dotyczących zabezpieczenia konsument otrzymuje promesę wypłaty pożyczki z nadanym indywidualnym numerem. Jak wynika z postanowień umowy przedwstępnej, wypłaty pożyczki następować będą w kolejności nadanych numerów promesy, w miesięcznych transzach. Konsument, którego numer promesy został zaakceptowany do wypłaty pierwszej transzy, otrzymuje do podpisu umowę pożyczki. Po jej podpisaniu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni, otrzyma pierwszą transzę pożyczki.

Prezes Urzędu ustalił, że we wzorcach umownych, w oparciu o które Przedsiębiorca zawiera umowy z konsumentami brak informacji o: sposobie zabezpieczenia spłaty pożyczki i opłatach należnych Przedsiębiorcy z tego tytułu, łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i

pro wizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta oraz rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunkach jej zmiany. Brak jednocześnie pełnych i rzetelnych informacji o: całkowitym koszcie kredytu oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień, wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9, 11 i 13 ustawy o kredycie konsumenckim, dane te powinny zostać zawarte w umowie o kredyt konsumencki.

Informację o całkowitym koszcie pożyczki Przedsiębiorca przedstawia konsumentom w postaci następującego równania: $0 = 250,00 + 12 \cdot 677,51 - 8.000 + 12 \cdot 10 = 500,12$. Przy czym z danych poprzedzających ww. równanie wynika, że kwota pożyczki $A_k = 8.000$ zł, okres między kolejnymi spłatami mianowany jako ułamek roku $T_k = 30/365 = 1/12$, miesięczna nominalna stopa procentowa $n = 2,99\%/12$, a „standaryzowana rata podstawowa (część raty kapitałowej rozliczanej jako annuity)” wynosi 677,51. Przedsiębiorca nie wskazuje jednocześnie jaki charakter mają wskazane w ww. równaniu kwoty 250 i 10 zł.

W zakresie sposobu zabezpieczenia spłaty pożyczki wskazano, że „po zaewidencjonowaniu umowy klient otrzymuje propozycję zabezpieczenia spłaty rat wraz ze stosownymi blankietami i winien wybrać dwa z wymienionych zabezpieczeń, z tym zastrzeżeniem, że jednym z nich musi być weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową: a) weksel in blanco z deklaracją wekslową, b) zastaw hipoteczny, c) cesja polisy ubezpieczeniowej funduszu kapitałowego/inwestycyjnego, d) blokada środków na rachunku bankowym lokaty terminowej, e) poręczyciele” (§ 7 umowy przedwstępnej). Przedsiębiorca nie informuje jednak jak zabezpieczona będzie konkretna pożyczka udzielana konsumentowi.

Z kolei kwestie związane z niewykonywaniem przez konsumenta zobowiązań wynikających z umowy reguluje postanowienie, zgodnie z którym „w razie powstania zaległości bądź uiszczenia raty w niepełnej wysokości wpłata w pierwszej kolejności zaliczona będzie na pokrycie zaległych opłat administracyjnych, następnie na kary umowne, a dopiero potem na zaległe raty zgodnie z planem ratalnym. W stosunku do klienta, który nie dokonał w terminie spłaty jednej raty miesięcznej zostanie doliczona opłata karna w wysokości 20 zł miesięcznie za każdą pożyczkę, która w terminie 10 dni będzie wykazywać zaległości (...). Po bezskutecznym upływie terminu wypowiedzenia, pożyczkodawca naliczy opłatę za windykację należności oraz wynagrodzenia adwokata w sprawach cywilnych” (§ 17 wzorca umowy przedwstępnej, § 15 wzorca umowy pożyczki).

Ustalono także, że Przedsiębiorca udziela konsumentom nieprawdziwych informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki. We wzorcu umowy przedwstępnej Przedsiębiorca przedstawił tzw. równanie podstawowe, wedle którego dokonał obliczeń tej wartości wskazując zarazem, że została ona obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 4 ust. 3a ustawy o kredycie konsumenckim. Z ustaleń Prezesa Urzędu wynika, że przy uwzględnieniu wartości i założeń przyjętych przez Przedsiębiorcę nie jest możliwe ustalenie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania na poziomie 12,36%, o czym Przedsiębiorca informuje konsumentów.

W świetle art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim, zastrzeżenia Prezesa Urzędu wywołały ponadto postanowienia wzorców dotyczące opłat związanych z zawarciem umowy. Jak wynika z postanowień umowy przedwstępnej, przed otrzymaniem pożyczki konsument zobowiązany jest do uiszczenia opłaty przygotowawczej. Opłata ta wynosi 5% wartości pożyczki, o którą ubiega się konsument. Jej zapłata jest warunkiem *zaewidencjonowania umowy i przyjęcia do realizacji*. Jednocześnie, we wzorcu umowy pożyczki Przedsiębiorca zastrzegł, że kwota udzielonej pożyczki jest pomniejszona m.in. o prowizję i udostępnienie ubezpieczeń. Kwota prowizji nie została przy tym wskazana. Konsument zainteresowany otrzymaniem pożyczki od

Przedsiębiorcy, w związku z zawarciem umowy ponosi więc, poza opłatą przygotowawczą w wysokości 5% wartości pożyczki, dodatkowo prowizję w niesprecyzowanej w umowie wysokości.

We wzorcu przedwstępnej umowy pożyczki zawarto ponadto postanowienie, które wyznacza jako sąd właściwy do rozpoznawania sporów sąd siedziby Przedsiębiorcy.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Stwierdzenie przedmiotowych praktyk wymaga spełnienia dwóch przesłanek: **bezprawności działania przedsiębiorcy i naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.**

Jako bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pod red. Janusza Szwejki, Wyd. CH Beck, Warszawa 2000r., str. 117-118).

Przesłanka bezprawności działań Przedsiębiorcy wykazana zostanie odrębnie dla każdego z postawionych Przedsiębiorcy zarzutów, określonych w pkt I- IV sentencji decyzji. Kwestia **naruszenia zbiorowego interesu konsumentów** omówiona zostanie natomiast łącznie, po wykazaniu bezprawności działań Przedsiębiorcy, z uwagi na identyczny charakter i znaczenie tej przesłanki dla wszystkich praktyk objętych niniejszym postępowaniem. Wszystkie zarzucone praktyki dotknąć bowiem mogą nieokreśloną i nieograniczoną grupę konsumentów-aktualnych i potencjalnych klientów INFINITY Sp. z o.o.

I. W niniejszym postępowaniu Przedsiębiorcy zarzucono stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. W przypadku tego zarzutu bezprawność działań Przedsiębiorcy wynika z naruszenia art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9, 11 i 13 ustawy o kredycie konsumenckim. Przepis ten wymaga, aby umowa o kredyt konsumencki zawierała dane o: całkowitym koszcie kredytu, sposobie zabezpieczenia kredytu i opłatach należnych kredytodawcy z tego tytułu, łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, sposobie i skutkach wykonania przez konsumenta uprawnienia do odstąpienia od umowy oraz rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień, wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ww. ustawy, jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wysokość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta

Bezprawność działań Przedsiębiorcy wynika zatem z niedostosowania wzorców umownych do wymogów określonych w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim, które nakładają na kredytodawcę szereg obowiązków informacyjnych wobec konsumenta. Podkreślić przy tym należy, że z mocy art. 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, obowiązki te odnieść należy zarówno do umowy pożyczki jak i umowy, na mocy której pożyczkodawca daje przyrzeczenie

udzielenia konsumentowi pożyczki- w tym wypadku charakter taki ma umowa przedwstępna pożyczki, która poprzedza zawarcie z Przedsiębiorcą umowy pożyczki.

Jak podkreśla się w doktrynie, celem wprowadzenia art. 4 ust. 2 ustawy jest zapewnienie konsumentowi przejrzystej i kompletnej informacji w kwestiach mających znaczenie dla jego sytuacji prawnej. Przepis ten służy ochronie konsumenta, gwarantując mu prawo do uzyskania rzetelnej i wyczerpującej informacji o jego prawach i obowiązkach (tak np. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004; D. Rogoń. Komentarz do ustawy o kredycie konsumenckim. Lex 2002).

W wyroku z dnia 13 czerwca 2005r. sygn. akt XVII Ama 30/04, Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) stwierdził, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się przez bank wzorcem o udzielenie kredytu, którego treść nie odpowiada wymogom ustawy o kredycie konsumenckim. W ocenie SOKiK, *skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych zawartych w umowie kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek czy nie.*

Z kolei w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 czerwca 2006r. sygn. akt III SK 7/2006, Sąd Najwyższy podkreślił, że *zastosowanie kategoriowej formuły w art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim nadaje analizowanemu przepisowi charakter normatywny obligatoryjnego nakazu zamieszczenia w umowie wszystkich istotnych postanowień umownych, które z woli ustawodawcy gwarantują konsumentowi prawo do wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych bezpośrednio w dokumencie umowy kredytowej, co uszykuje się zarówno przez łatwość bezpośredniego dostępu do istotnych informacji kredytowych, jak i możliwości ich porównania na etapie kontraktowania z konkurencyjnymi ofertami innych kredytodawców.* Sąd uznał także, że *prawkładowa wykładnia art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim prowadzi do wniosku, że obligatoryjne postanowienia (essentialia negotii) umowy o kredyt konsumencki, które zostały wymienione w tym przepisie, powinny być w umowie uzgodnione literalnie, bezpośrednio i wyczerpująco (...). Konsument ma prawo do przejrzystej, kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach globalizacji (masowości) obrotu prawnego i wielości ofert na rynku, które nie zawsze posługują się prawdziwymi i pełnymi informacjami i niekiedy wprowadzają w błąd lub w sposób ukryty godzą w indywidualny i zbiorowy interes konsumentów.* Brak w umowie kredytowej wszystkich konkretnych postanowień przewidzianych w ww. przepisie stanowi zatem, w ocenie Sądu, realne naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, przez co godzi w zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, w zakresie określonym przez przepis art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9, 11 i 13 ustawy o kredycie konsumenckim Przedsiębiorca nie wypełnił obowiązków informacyjnych względem konsumentów.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w zawieranych przez Przedsiębiorcę umownych brak rzetelnych i pełnych informacji o **całkowitym koszcie pożyczki**. Jak stanowi art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za pożyczkę, z wyjątkiem kosztów wyłączonych w pkt 1-5 tego przepisu. Informację o całkowitym koszcie kredytu Przedsiębiorca przedstawił w następujący sposób:

$$\text{Całkowity koszt kredytu- } 0 = 250,00 + 12 * 677,51 - 8.000 + 12 * 10 = 500,12.$$

Z danych poprzedzających ww. informację wynika, że kwota pożyczki $A_k = 8.000$ zł, okres między kolejnymi spłatami mianowany jako ułamek roku $T_k = 30/365 = 1/12$, miesięczna nominalna stopa procentowa $n = 2,99\%/12$, a *standaryzowana rata podstawowa (część raty kapitałowej rozliczanej jako annuity)* wynosi 677,51.

Przedsiębiorca nie wskazał zarazem jaki charakter ma kwota 250 i 10 zł, które wliczył do całkowitego kosztu pożyczki. Zdaniem Prezesa Urzędu, analiza pozostałych postanowień wzorca

umowy może prowadzić do wniosku, że kwota 10 zł stanowić może opłatę administracyjną pobieraną przez Przedsiębiorcę od każdej raty z tytułu kosztów obsługi pożyczki. We wzorcach brak natomiast jakichkolwiek wskazówek co do kwoty 250 zł. Ponadto, zgodnie z informacjami Przedsiębiorcy do całkowitego kosztu kredytu wliczona została- jako tzw. standaryzowana rata podstawowa- tylko „część raty kapitałowej”. Jednoznacznie sugeruje to, zdaniem Prezesa Urzędu, że inna, pozostała część tej raty (odsetkowa) nie została zaliczona do całkowitego kosztu pożyczki. Art. 7 ust. 1 ustawy wymaga natomiast podania wszystkich kosztów wraz z odsetkami. Wskazana przez Przedsiębiorcę wysokość całkowitego kosztu pożyczki pomija również prowizję, o którą- zgodnie z § 6 wzorca umowy pożyczki- umniejsza się kwotę pożyczki. Z powyższych względów Prezes Urzędu uznał, że informacja Przedsiębiorcy o wysokości całkowitego kosztu pożyczki jest niepełna i nierzetelna. Nie wskazuje konsumentowi, ile faktycznie kosztowała będzie zaciągana przez niego pożyczka, a więc jakie są wszystkie koszty, które musi zapłacić na rzecz Przedsiębiorcy.

W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca nie informuje także konsumentów o **sposobie zabezpieczenia pożyczki i opłatach należnych Przedsiębiorcy z tego tytułu**. Zdaniem Prezesa Urzędu, brak tego elementu umowy związany jest ściśle z ustaloną przez Przedsiębiorcę procedurą udzielania pożyczek. Na podstawie umowy przedwstępnej konsument zobowiązany jest m.in. do uiszczenia opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki, o którą się ubiega. Zgodnie z § 3, umowa staje się zobowiązująca dla Przedsiębiorcy z chwilą uiszczenia tej opłaty, a za moment jej wniesienia rozumie się dzień uznania rachunku bankowego pożyczkodawcy. Po stwierdzeniu wpływu opłaty Przedsiębiorca zaewidencjonuje umowę i *przyjmuje ją do realizacji*. Zgodnie z § 7 umowy oznacza to, że „klient otrzymuje propozycję zabezpieczenia spłaty rat wraz ze stosownymi blankietami i winien wybrać dwa z wymienionych zabezpieczeń, z tym zastrzeżeniem, że jednym z nich musi być weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową: a) weksel in blanco z deklaracją wekslową, b) zastaw hipoteczny, c) cesja polisy ubezpieczeniowej funduszu kapitałowego/inwestycyjnego, d) blokada środków na rachunku bankowym lokaty terminowej, e) poręczyciele”.

Jak wynika z przytoczonego postanowienia, w umowach Przedsiębiorca zamieszcza listę różnych form zabezpieczenia spłaty pożyczki, jednak nie precyzuje, w jaki sposób zabezpieczona będzie spłata konkretnej pożyczki, udzielonej na podstawie konkretnej umowy. Prezes Urzędu uznaje, że taka regulacja nie jest w świetle art. 4 ust. 2 pkt 7 ustawy wystarczająca, skoro konsument nie uzyskuje informacji, jak zabezpieczona zostanie pożyczka, o którą się ubiega, a więc która z wymienionych form będzie właściwa i faktycznie zastosowana w jego przypadku. Otrzymuje jedynie informację, jakie są wszystkie możliwe czy też dopuszczalne (akceptowane) przez Przedsiębiorcę formy zabezpieczenia. Bez wątplenia konsument nie uzyskuje pełnych informacji w istotnych dla niego kwestiach, które wpływają na jego sytuację prawną. Brak tego rodzaju postanowień nabiera szczególnego znaczenia, jeżeli uwzględni się, że decyzję o akceptacji proponowanego przez konsumenta zabezpieczenia, Przedsiębiorca podejmuje dopiero po otrzymaniu wpłaconej przez konsumenta opłaty przygotowawczej. W ten sposób, zdaniem Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca ocenia w rzeczywistości zdolność kredytową swojego kontrahenta dopiero po pobraniu opłaty przygotowawczej, która należna jest za rozpatrzenie wniosku kredytowego oraz przygotowanie i zawarcie umowy (art. 4 ust. 2 pkt 5 ustawy).

We wzorcach brak także przejrzystych i rzetelnych informacji o opłatach należnych Przedsiębiorcy z tytułu zabezpieczenia spłaty pożyczki. W umowie przedwstępnej zawarto sprzeczne postanowienia w tym zakresie. Z jednej strony wskazano, że ustanowienie zabezpieczenia jest bezpłatne (§ 6), z drugiej- że zabezpieczenia ustanawiane są każdorazowo na koszt klienta (§ 8). Poza ww. postanowieniami brak innych regulacji, które rozstrzygałyby kwestię opłat ponoszonych przez konsumenta na rzecz Przedsiębiorcy w związku z ustanowionymi zabezpieczeniami. Tym samym konsument nie uzyskuje jednoznacznych informacji, czy i jakie koszty winien uiścić z tytułu zabezpieczenia spłaty pożyczki na rzecz Przedsiębiorcy.

W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca naruszył także obowiązek wynikający z pkt 9 ust. 2 art. 4 ustawy, nie zawierając w umowach pożyczki informacji o **łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument**. To postanowienie umowy winno obejmować całość obciążeń finansowych konsumenta związanych z udzieleniem i spłatą pożyczki, z wyjątkiem kosztów wynikających z nienależytego wykonania umowy (por. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004). W umowie powinna zostać wskazana konkretna kwota, będąca sumą całkowitego kosztu pożyczki i pozostałych kosztów. W umowach Przedsiębiorcy brak jakichkolwiek informacji o łącznej kwocie tego rodzaju kosztów, które mogą obciążać konsumenta na mocy umowy. Jedynie we wzorze załącznika nr 1 do umowy przedwstępnej (obok wartości pożyczki standardowej, tzw. krotności pożyczki, tzw. nominalnego czasu spłaty) wskazuje się stawki opłaty przygotowawczej i administracyjnej (pobieranej od każdej raty z tytułu kosztów obsługi pożyczki), nominalną stopę procentową oraz sumę opłat przygotowawczych. We wzorcu umowy pożyczki zastrzeżono także w § 6, że kwota udzielonej pożyczki jest pomniejszona o *prowizję i udostępnienie ubezpieczeń*, nie precyzując jednak w żadnym z kolejnych postanowień, jaka jest ich wysokość. Zdaniem Prezesa Urzędu, regulacje te w żadnej mierze nie spełniają jednak wymogu określonego w ww. przepisie. Konsument nie uzyskuje bowiem informacji o wszystkich kosztach, opłatach i prowizjach, a więc o całkowitym obciążeniu finansowym związanym z udzieleniem i spłatą pożyczki. Nie wie tym samym, z jakim obciążeniem finansowym wiązać będzie się podjęcie decyzji o ewentualnym zawarciu umowy z Przedsiębiorcą. Nie można ponadto pominąć, że stawki opłaty przygotowawczej i administracyjnej wskazane zostały w formularzu o nazwie: „załącznik nr 1 do umowy nr...”, a żadne postanowienie tej umowy nie wskazuje, że załącznik ten stanowi jej integralną część. Prezes Urzędu uznaje, że zamieszczenie części informacji o kosztach w załączniku do umowy, który stanowi odrębny od umowy formularz, nie wyczerpuje wymogów określonych w art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy.

Warto także zauważyć, że Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku z dnia 20 czerwca 2006r. sygn. akt III SK 7/2006 stwierdził, że przepis art. 4 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim wymusza bezpośrednio uwzględnienie w umowie konsumenckiej wszystkich informacji ważnych z punktu widzenia ochrony konsumenta, kreując prawo konsumenta do pełnej wiedzy o zakresie jego praw i obowiązków określonych w umowie, bez konieczności poszukiwania tych istotnych informacji w załącznikach do umowy.

Prezes Urzędu uznał ponadto, że Przedsiębiorca naruszył przepis art. 4 ust. 2 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim, nie informując konsumenta o **sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy**. Wprawdzie we wzorcach zamieszczono postanowienie przewidujące możliwość odstąpienia konsumenta od umowy bez podania przyczyny, w terminie 10 dni od jej zawarcia, niemniej jednak- w ocenie Prezesa Urzędu- postanowienie to nie spełnia w pełni wymogów określonych w pkt 11 art. 4 ust. 2 ustawy. Ww. przepis wymaga od pożyczkodawcy zamieszczenia w umowie pożyczki nie tylko informacji o terminie wykonania przez konsumenta uprawnienia do odstąpienia od umowy, ale również sposobie i skutkach skorzystania z tego uprawnienia. Ww. informacje nie zostały także zamieszczone we wzorze odstąpienia od umowy, który Przedsiębiorca doręcza konsumentom. Wzór taki o nazwie „odstąpienie od umowy nr ...” ogranicza się do następujących pozycji: imię, nazwisko, adres, telefon, data podpisania i rodzaj umowy. Zawierając umowę z Przedsiębiorcą i otrzymując formularz odstąpienia od umowy konsument nie otrzymuje więc informacji, w jaki sposób może wykonać ww. uprawnienie i z jakimi skutkami jest to związane.

Brak informacji o sposobie wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy, sprowadza się do braku wskazania, jakich formalności winien dokonać konsument, aby odstąpienie było skuteczne, w tym gdzie takie oświadczenie winno być złożone. We wzorcach brak informacji wskazujących, że termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazanym przez pożyczkodawcę adresem oświadczenie o odstąpieniu od

umowy. Z kolei brak informacji o skutkach odstąpienia wiąże się przede wszystkim z niewskazaniem, jakie koszty Przedsiębiorca może zatrzymać, a jakie powinien zwrócić konsumentowi oraz w jakim terminie strony powinny dokonać wzajemnych rozliczeń z tego tytułu. Przedsiębiorca nie informuje także pożyczkobiorcy, że przed upływem terminu do odstąpienia od umowy nie jest zobowiązany do spłaty pożyczki ani zapłaty oprocentowania.

Należy przy tym zauważyć, że obowiązek równoczesnego zwrotu świadczenia wraz ze złożonym oświadczeniem, o którym informuje Przedsiębiorca we wzorcu umowy pożyczki, nie jest informacją o skutkach odstąpienia, ale o warunku, który musi być spełniony, żeby oświadczenie to było skuteczne w sytuacji, gdy kredytodawca spełnił już swoje świadczenie na rzecz kredytobiorcy. Warunek taki wskazany został w art. 11 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim.

Prezes Urzędu podziela stanowisko, że spełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 11 ww. ustawy polegać powinno na podaniu konsumentowi do wiadomości pełnej treści art. 11 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim (por. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004).

Wzorce, którymi posługuje się Przedsiębiorca w obrocie konsumenckim, nie zawierają także- wbrew art. 4 ust. 2 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim- informacji o **rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego i warunkach jej zmiany**. Zawierają jednocześnie niepełne i nierzetelne informacje o **innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień, wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego** (art. 4 ust. 2 pkt 13 ustawy in fine). W obydwu wzorcach Przedsiębiorca zawarł tożsame w treści postanowienie przewidujące, że „w razie powstania zaległości bądź uiszczenia raty w niepełnej wysokości wpłata w pierwszej kolejności zaliczona będzie na pokrycie zaległych opłat administracyjnych, następnie na kary umowne, a dopiero potem na zaległe raty zgodnie z planem ratalnym. W stosunku do klienta, który nie dokonał w terminie spłaty jednej raty miesięcznej zostanie doliczona opłata karna w wysokości 20 zł miesięcznie za każdą pożyczkę, która w terminie 10 dni będzie wykazywać zaległości (...). Po bezskutecznym upływie terminu wypowiedzenia, pożyczkodawca naliczy opłatę za windykację należności oraz wynagrodzenia adwokata w sprawach cywilnych” (§ 17 wzorca umowy przedwstępnej, § 15 wzorca umowy pożyczki).

We wzorcach nie wskazano przy tym nie tylko wysokości (choćby szacunkowej) wymienionych opłat za windykację należności, kar umownych czy też wynagrodzenia adwokata, ale nie wskazano również z jakimi czynnościami mogą być związane, według jakich zasad i procedury, w tym w jakich terminach i z jaką częstotliwością, mogą być pobierane.

W omawianym przypadku Przedsiębiorca nie określił wysokości kosztów ponoszonych w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy nawet szacunkowo, zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim. Jak wskazano powyżej, przepis ten przewiduje, że jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wysokość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta.

W ocenie Prezesa Urzędu, informacje o obciążeniach finansowych, które poniesie konsument w przypadku „powstania zaległości lub uiszczenia raty w niepełnej wysokości” są niepełne i nie pozwalają konsumentowi na ustalenie, jakie będą w istocie skutki niewykonania zobowiązań wynikających z umowy w zakresie oprocentowania pożyczki i kosztów ponoszonych przez niego w takim przypadku. Należy podkreślić, że w wyroku z dnia 23 listopada 2005r. sygn. akt XVII Ama 37/04, SOKiK stwierdził, że umowa pożyczki zawierana z konsumentami powinna być dostosowana do wymogów ustawy o kredycie konsumenckim. Powinna zatem informować konsumenta m.in. o skutkach niedotrzymania terminu i naruszeniu przez konsumenta zasad spłaty pożyczki.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu uznał, że wskutek niedopełnienia wymogów formalnych umowy pożyczki, określonych w art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9, 11 i 13 ustawy o kredycie konsumenckim, Przedsiębiorca naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, a tym samym swoim zachowaniem wyczerpał przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

II. Praktyka przypisana Przedsiębiorcy w pkt II sentencji decyzji polega na wskazywaniu w przedwstępnej umowie pożyczki nieprawdziwych i wprowadzających w błąd informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pożyczki. W ocenie Prezesa Urzędu, tego rodzaju działania Przedsiębiorcy stanowią nieuczciwą praktykę rynkową, określoną w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów są w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe. Jeżeli mamy więc do czynienia z nieuczciwą praktyką rynkową w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, która jednocześnie narusza zbiorowe interesy konsumentów, to takie działanie w świetle ww. przepisu, uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Przez praktykę rynkową art. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym rozumie działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę lub marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Pojęcie produktu ma znaczenie szerokie i obejmuje także, jak wynika z art. 2 pkt 3 tej ustawy, usługi.

Niewątpliwie działanie INFINITY Sp. z o.o. polegające na informowaniu o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania we wzorcu przedwstępnej umowy pożyczki, w oparciu o który zawiera następnie umowy z konsumentami, jest bezpośrednio związane z nabyciem oferowanych przez Przedsiębiorcę usług w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych. Stanowi tym samym praktykę rynkową w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zgodnie z art. 3 ww. ustawy, stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych jest zakazane. W art. 4 ust. 1 tej ustawy określono dwie przesłanki, których łączne spełnienie pozwala na zakwalifikowanie praktyki przedsiębiorcy jako nieuczciwej, a mianowicie: sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rzeczywiste lub potencjalne zniekształcenie w istotny sposób zachowań rynkowych przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Przepis ten ma charakter klauzuli generalnej, która w celu wykazania stosowania danej praktyki wymaga odpowiedniej konkretyzacji.

Art. 4 ust. 2 ustawy zawiera otwarty katalog nieuczciwych praktyk rynkowych, wyróżnia m.in. praktyki rynkowe wprowadzające w błąd. Praktyki te mogą polegać zarówno na działaniu (art. 5) jak i zaniechaniu (art. 6), przy czym nie są one zakazane w każdych okolicznościach (art. 7). Oznacza to, że przypisanie przedsiębiorcy stosowania praktyk rynkowych wprowadzających w błąd wymaga odniesienia zarówno do ogólnej definicji nieuczciwej praktyki rynkowej zawartej w art. 4 ust. 1 tej ustawy, jak również definicji praktyki wprowadzającej w błąd zawartej w art. 5 ust. 1 lub art. 6 ust. 1 ustawy.

Stosownie do art. 5 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy, praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji.

Z punktu widzenia przesłanek praktyki określonych w powołanym przepisie w niniejszej sprawie niezbędne jest rozważenie, czy informacja Przedsiębiorcy o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania mogła wprowadzić przeciętnego konsumenta w błąd, tj.

powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Niezbędne jest zatem ustalenie, czy na podstawie otrzymanej informacji mógł powziąć błędne przekonanie co do warunków, na jakich Przedsiębiorca udziela pożyczek a przez to zainteresować się jego ofertą.

Zgodnie z art. 2 ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, przez decyzję dotyczącą umowy rozumie się decyzję podejmowaną przez konsumenta co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu lub zapłaci za produkt, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania. Nieuczciwa praktyka rynkowa polegająca na wprowadzającym w błąd działaniu nie musi więc prowadzić do dokonania przez przeciętnego konsumenta czynności prawnej. Decyzja dotycząca umowy, o której mowa w ww. ustawie, ma szerszy zakres niż instytucja błędu uregulowana w art. 84 i nast. Kodeksu cywilnego. Oznacza to, że elementem konstrukcyjnym decyzji konsumenta nie jest objęty sam fakt jej dokonania, czyli w analizowanym przypadku-zawarcie umowy z Przedsiębiorcą. Wystarczająca jest sama potencjalna możliwość wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta.

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym posługuje się pojęciem przeciętnego konsumenta. Ocena każdej praktyki rynkowej powinna więc być dokonywana w odniesieniu do tego właśnie pojęcia.

Art. 2 ust. 8 ww. ustawy za przeciętnego konsumenta uznaje konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Wymaga zarazem dokonania oceny tych cech z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

Swoją ofertę pożyczkową Przedsiębiorca adresuje do nieograniczonego kręgu odbiorców (ogółu konsumentów), bez wskazywania szczególnej grupy, która mogłaby zostać wyodrębniona na podstawie określonej i wspólnej cechy. Co do zasady każdy konsument zainteresowany uzyskaniem pożyczki może zostać klientem Przedsiębiorcy. W przypadku zarzuconej praktyki nie ma zatem podstaw do konstruowania modelu przeciętnego konsumenta z uwzględnieniem ostatniej z przesłanek wskazanych w ustawowej definicji, a mianowicie odwoływania się do przynależności do szczególnej grupy konsumentów. Z tych też względów, za przeciętnego należy uznać konsumenta dostatecznie dobrze poinformowanego, uważnego i ostrożnego przy uwzględnieniu czynników społecznych, kulturowych i językowych charakterystycznych dla polskiego konsumenta. Należy przy tym podkreślić, że wskazanie na takie cechy jak dostateczne poinformowanie, uwaga i ostrożność określa pewien zespół cech mentalnych konsumenta (jego przeciętność) znajdujących wyraz w tym, że z jednej strony możemy wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, a z drugiej- nie możemy uznać, że jego wiedza jest kompletna i profesjonalna i że konsument nie ma prawa pewnych rzeczy nie wiedzieć. Przeciętny konsument nie posiada wiedzy specjalistycznej w danej dziedzinie, ale rozumie kierowane do niego informacje i potrafi je wykorzystać do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej produktu. Nie jest naiwny, ale nie potrafi też ocenić sytuacji tak jak profesjonalista.

W ocenie Prezesa Urzędu, kierując się wysokością rzeczywistej stopy oprocentowania, przeciętny konsument mógł podjąć decyzję dotyczącą umowy, której inaczej by nie podjął, a więc powziąć zamiar skorzystania z oferty Przedsiębiorcy lub nawet zawrzeć z nim umowę. Niewątpliwie uzyskując jednoznaczną informację o konkretnej wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, ustalonej na poziomie 12,36% konsument mógł podjąć decyzję dotyczącą umowy, której nie podjąłby, gdyby posiadał wiedzę o prawidłowej wysokości tego warunku umowy. To właśnie wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia wszystkie koszty i opłaty związane z zaciągnięciem kredytu i na jej podstawie konsument może porównać oferty kredytowe różnych przedsiębiorców. Informacja o rzeczywistej stopie oprocentowania jest

bez wątplenia istotnym warunkiem umowy pożyczki, na który przeciętny konsument przede wszystkim zwraca uwagę decydując o skorzystaniu z oferty kredytowej konkretnego przedsiębiorcy. Informacja ta wpływa na postrzeganie całej oferty i jej ocenę jako mniej lub bardziej korzystnej. Prezentując sposób wyliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania wartości Przedsiębiorca przedstawił wzór matematyczny i powołał przepis art. 4 ust. 3a ustawy o kredycie konsumenckim wskazując, że obliczeń dokonał dla kwoty pożyczki w wysokości 8.000 zł przy założeniu jej spłaty w miesięcznych ratach w ciągu 12 miesięcy. Jednocześnie zastrzegł, że wskaźniki ekonomiczne wyliczono zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim. Zapoznając się z ww. postanowieniami wzorca umowy przedwstępnej przeciętny konsument, będący w stanie podjąć racjonalną decyzję, powinien i mógł oczekiwać, że wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania została obliczona prawidłowo, zgodnie z powołanymi przepisami ustawy o kredycie konsumenckim i tym samym jest prawdziwa. W ocenie Prezesa Urzędu, nawet dobrze poinformowany, uważny i ostrożny konsument mający określony stopień wiedzy o warunkach umów kredytowych, w tym konieczności obliczenia rzeczywistej stopy oprocentowania według jednolitego dla wszystkich kredytodawców wzoru, ale jednocześnie nie będący profesjonalistą, który mógłby dokonać szczegółowej i kompetentnej oceny wskaźników ekonomicznych zawartych w umowie, nie mógł spodziewać się, że wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania faktycznie jest inna, wyższa niż podana przez Przedsiębiorcę. W zakresie informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania przeciętny konsument bez wątplenia mógł zostać wprowadzony w błąd przez Przedsiębiorcę, a informacja ta mogła przesądzić o podjęciu przez niego decyzji dotyczącej umowy, której nie podjąłby, gdyby miał wiedzę o prawdziwej jej wysokości.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że wprowadzające w błąd działanie Przedsiębiorcy polega na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Podkreślić należy, że ten element umowy powinien zostać obliczony, jak stanowi art. 7 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z wzorem określonym w załączniku do tej ustawy. W pkt 4 załącznika do ustawy wymieniono szczegółowo te należności, które winny być uwzględnione w celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania tj. opłaty, prowizje i koszty związane z udzieleniem kredytu, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5 i 7, koszty ponoszone przez kredytobiorcę na podstawie odrębnych przepisów związane z zabezpieczeniem ryzyka kredytowego, w tym koszty ustanowienia hipoteki, zastawu rejestrowego, ubezpieczenia kredytu, ubezpieczenia składników majątkowych związane z udzieleniem kredytu, opłaty za udzielenie pełnomocnictwa do rachunku bankowego oraz koszty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Rzeczywista roczna stopa oprocentowania uwzględniać winna zatem wszystkie obciążenia, jakie ponosi konsument w związku z zaciągnięciem kredytu, a więc nie tylko odsetki za korzystanie z kapitału, czyli tzw. roczną stopę oprocentowania, ale wszystkie dodatkowe koszty za udzielony kredyt. Podanie jej wartości pozwala na uwzględnienie szerokiego zakresu warunków umowy kredytowej. Informacja o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania obliczona przez kredytodawców według jednolitych zasad ma umożliwić konsumentowi porównanie dostępnych ofert i wybór najkorzystniejszej z nich.

Zdaniem Prezesa Urzędu, obliczając rzeczywistą roczną stopę oprocentowania Przedsiębiorca nie tylko pominął należności, które winien uwzględnić przy jej ustalaniu zgodnie z ww. wymogami ustawy o kredycie konsumenckim, ale w sposób nieuprawniony zastosował także art. 4 ust. 3a tej ustawy. Zgodnie z ww. przepisem, do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, jeżeli nie jest możliwe określenie wysokości kredytu konsumenckiego, czasu trwania umowy oraz terminów spłat kredytu, należy przyjąć, że kwota kredytu wynosi 8.000 zł, a spłata kredytu następuje w miesięcznych ratach w ciągu 12 miesięcy kalendarzowych. Ustawodawca dopuszcza zatem przyjęcie ww. wysokości kredytu i okresu spłaty do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jedynie wówczas, gdy nie jest możliwe podanie ściśle określonych elementów umowy.

Ze zgromadzonej w trakcie postępowania dokumentacji kredytowej wynika natomiast, że w każdej zawartej umowie (podobnie jak we wzorcu) Przedsiębiorca dokonał obliczenia wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmując wartość pożyczki w wysokości 8.000 zł i 12- miesięczny okres spłaty, niezależnie od wysokości pożyczki i okresów spłaty, które określone zostały w zawartych umowach (*np. umowy przedwstępne nr: INF/2009/PDK/01/28, INF/2009/PDK/SZ/084; INF/2009/PDK/SZ/B03*). Przedsiębiorca uwzględnił więc ww. wartości, mimo braku jakichkolwiek podstaw do zastosowania art. 4 ust. 3 a ustawy.

Według obliczeń Prezesa Urzędu, przy uwzględnieniu przyjętych przez Przedsiębiorcę wartości i prawidłowo zastosowanego wzoru matematycznego nie jest możliwe uzyskanie wyniku takiego jak wskazuje Przedsiębiorca, a więc ustalenie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania na poziomie 12,36%. Przede wszystkim dlatego, że we wzorze Przedsiębiorca określił błędną wysokość nominalnej stopy oprocentowania na poziomie 2,99%, zamiast- jak wskazuje § 4 i 6 wzorca umowy przedwstępnej- 12,99% w stosunku rocznym. W dalszej części wzoru, pomimo przyjęcia 12- miesięcznego okresu spłaty pożyczki, Przedsiębiorca uwzględnił wysokość tylko jednej opłaty administracyjnej w wysokości 10 zł (pomimo, że opłata ta jest pobierana od każdej raty pożyczki) i obliczył wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dla kwoty pożyczki w wysokości 5.000 zł (a nie jak założył Przedsiębiorca- w wysokości 8.000 zł), uwzględniając zarazem opłatę przygotowawczą w wysokości 5% jej wartości. Przedsiębiorca pominął ponadto inne należności, które zgodnie z pkt 4 do ustawy o kredycie konsumenckim winny być uwzględnione, w tym m.in. prowizję, o którą pomniejsza się kwotę pożyczki.

Zdaniem Prezesa Urzędu, przyjęta przez Przedsiębiorcę metoda (zamienne traktowanie kwoty pożyczki, pomijanie określonych należności- np. prowizji, całkowitych opłat administracyjnych) nie odzwierciedla w żaden sposób wszystkich kosztów związanych z udzieleniem pożyczki, które zgodnie z treścią ww. załącznika do ustawy winny być uwzględnione przy obliczeniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Nieuwzględnienie ww. kosztów i przyjęcie w końcowym rachunku niższej kwoty pożyczki skutkuje zniekształceniem tego elementu umowy i pozwala Przedsiębiorcy na ustalenie wartości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania na poziomie znacznie niższym, niż wysokość obliczona według wymaganego w załączniku do ustawy wzoru.

Zgodnie z wyliczeniami Prezesa Urzędu roczna stopa procentowa, przy uwzględnieniu należności dla kwoty pożyczki w wysokości 8.000 zł i 12 miesięcznym okresie spłaty tj. opłaty przygotowawczej w wysokości 5% kwoty pożyczki i opłaty administracyjnej pobieranej od każdej raty w wysokości 10 zł (nawet przy nieuwzględnieniu prowizji, której wysokości Przedsiębiorca nie podaje) kształtuje się na poziomie ok. 29%, a nie 12,36%. Informacje udzielane przez Przedsiębiorcę są więc niewątpliwie nieprawdziwe.

Jak wskazano powyżej, w celu przypisania Przedsiębiorcy nieuczciwej praktyki rynkowej konieczne jest także wykazanie, że praktyka ta jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Zasadne jest zatem wykazanie naruszenia klauzuli generalnej z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Na gruncie powołanej ustawy pod pojęciem sprzeczności z dobrymi obyczajami należy rozumieć swego rodzaju klauzulę rzetelności, oznaczającą zakaz takiego zachowania przedsiębiorcy, które mogłoby prowadzić do zakłócenia zachowania konsumenta na rynku poprzez brak rzetelnego informowania go o istotnych cechach produktu. Chodzi tu przede wszystkim o staranność i uczciwość zawodową oraz dobrą wiarę. W wyroku z dnia 23 lutego 2006r. sygn. akt XVII Ama 118/04, SOKiK stwierdził, że w stosunkach z konsumentami istota dobrego obyczaju sprowadza się do właściwego informowania o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniu uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnego traktowania partnerów umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami SOKiK uznał działania zmierzające do

niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności.

W odniesieniu do rozpatrywanej praktyki, za dobre obyczaje należy uznać prawo konsumenta do uzyskania rzetelnej informacji, jaką Przedsiębiorca- profesjonalista powinien kierować do niego oferując swoje usługi. Zdaniem Prezesa Urzędu, naruszenie tak rozumianych dobrych obyczajów nastąpić może właśnie wskutek przekazania nieprawdziwych informacji o istotnym elemencie umowy pożyczki tj. wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

Niewątpliwie nierzetelna informacja o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania mogła w istotny sposób zniekształcić zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy w zakresie warunków, na jakich Przedsiębiorca faktycznie udziela pożyczek gotówkowych konsumentom. Jak wskazano powyżej, rzeczywista roczna stopa oprocentowania pozwala konsumentowi na porównanie ofert kredytowych różnych przedsiębiorców, umożliwiając tym samym dokonanie wyboru najkorzystniejszej oferty.

Zdaniem Prezesa Urzędu, powyższe okoliczności przesądzają o uznaniu, że działania Przedsiębiorcy wyczerpują przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, sprecyzowanej w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy.

III. Prezes Urzędu zakwestionował ponadto praktykę Przedsiębiorcy polegającą na ustaleniu łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji i kosztów związanych z zawarciem umowy pożyczki w wysokości przekraczającej 5% kwoty udzielonej pożyczki.

Bezprawność tego zarzutu Prezes Urzędu wywodzi z naruszenia art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym łączna kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyłączeniem udokumentowanych lub wynikających z innych przepisów prawa kosztów, związanych z ustanowieniem, zmianą lub wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczeń (w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4) nie może przekroczyć 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego.

Elementami kosztów, które ustawodawca wymienił wprost w ww. przepisie są opłaty i prowizje. Jak zauważono, *opłaty różnią się od prowizji tym, że pobierane są nie od czynności prawnych, ale od czynności faktycznych, pomocniczych lub ubocznych w stosunku do podstawowej działalności kredytowej, mających charakter typowo „obsługowy” (...). W założeniu głównym celem pobierania opłat nie jest osiągnięcie dochodu, a tylko pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem pewnych czynności (...). Jedną z najczęściej zastrzeganych opłat jest opłata przygotowawcza, pobierana za rozpatrzenie wniosku o kredyt i przygotowanie umowy oraz inne czynności związane z tym etapem kontraktowania tj. z udzieleniem kredytu.* Prowizja z kolei jest *swoistą ceną dokonywanej operacji związanej z udzieleniem kredytu konsumenckiego. Może być pobierana za samo przyznanie kredytu, zmianę umowy o kredyt, oddanie kredytu do dyspozycji konsumentowi, ale przez niego niewykorzystanego itp.* (tak np. Ustawa z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Komentarz do pod red. J. Pisulińskiego. Dom Wydawniczy ABC, 2004).

Zgodnie z przyjętą przez Przedsiębiorcę procedurą udzielania pożyczek, na podstawie umowy przedwstępnej konsument zobowiązany jest do uiszczenia opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki. Zapłata tej opłaty jest warunkiem *zaewidencjonowania umowy i przyjęcia jej do realizacji.* We wzorcu umowy pożyczki Przedsiębiorca zastrzegł ponadto w § 6, że kwota udzielonej pożyczki jest pomniejszona m.in. o prowizję, nie precyzując jednakże jej wysokości. Zdaniem Prezesa Urzędu, zarówno opłata przygotowawcza jak i prowizja, o którą Przedsiębiorca umniejsza kwotę udzielonej pożyczki, są związane z zawarciem umowy, o jakim mowa w art. 7a ustawy. Niezależnie przy tym od wysokości prowizji, z uwagi na ustalenie opłaty przygotowawczej w maksymalnej dopuszczalnej przez ustawodawcę wysokości, łączna kwota opłat i prowizji związanych z zawarciem umowy z Przedsiębiorcą zawsze przekroczy ustawowy poziom 5% kwoty udzielonej pożyczki i skutkować będzie naruszeniem zakazu wyrażonego w powołanym przepisie ustawy.

Z powyższych względów, Prezes Urzędu uznał opisanego wyżej działania INFINITY Sp. z o.o. za sprzeczne z ww. przepisem ustawy o kredycie konsumenckim.

IV. Przesłanka bezprawności zarzutu przypisanego Przedsiębiorcy w pkt IV sentencji decyzji wynika z tożsamości stosowanego przez niego postanowienia wzorca przedwstępnej umowy pożyczki z postanowieniami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów również w odniesieniu do przedsiębiorcy, który nie był stroną postępowania sądowego zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2005r. sygn. akt VI ACa 760/05 podkreślił, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Naruszenie interesów konsumentów może nastąpić, jak wskazał Sąd, w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne już wpisane do rejestru, przy czym wpis taki związany był z działaniami innych przedsiębiorców. Z kolei w wyroku z dnia 25 maja 2005r. sygn. akt XVII Ama 46/04, SOKiK wyraził pogląd, że dla uznania określonej klauzuli za niedozwolone postanowienie umowne wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie klauzul powinien być bowiem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli więc cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame.

Przedstawione powyżej orzecznictwo potwierdza uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. sygn. akt III SZP 3/2006, w której uznano, że *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479¹ Kodeksu postępowania cywilnego, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a¹*. Odwołując się do argumentów o charakterze celowościowym oraz kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności tego przepisu, Sąd Najwyższy podkreślił, że *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych, polegających na przedstawieniu szyku wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki godzi przeciwieź tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru.*

Nie jest więc konieczna dokładna, literalna zbieżność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Niedozwolone będą również takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, których treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną wykładnię.

Prezes Urzędu uznał, że postanowienie § 3 wzorca przedwstępnej umowy pożyczki, o treści: „(...) Do rozstrzygnięcia sporów wynikających z niniejszej umowy (...) właściwy jest sąd powszechny- właściwy dla siedziby pożyczkodawcy” jest tożsame z klauzulami niedozwolonymi wpisanymi w pozycjach: 640 i 1024 rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2006r. sygn. akt XVII Amc 22/05, SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie o treści: *Ewentualne spory wynikłe na tle wykonania umowy strony poddają rozstrzygnięciu sądowi właściwemu miejscowo dla siedziby pożyczkodawcy* (pozycja 640 rejestru). SOKiK wskazał, że postanowienie to spełnia przesłanki klauzuli niedozwolonej z art. 385¹ §1 oraz 385³

---

¹ W obowiązującej obecnie ustawie z dnia 16.02.2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów, praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów uregulowana została w art. 24.

pkt 23 Kodeksu cywilnego. Podkreślił, że wyłączenie zasady właściwości ogólnej sądu może być dodatkową dolegliwością dla konsumentów powodującą np. stratę czasu na przejazd i konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów w celu obrony swoich interesów. Zdaniem Sądu, taki zapis umowny może ujemnie wpływać na zachowania konsumentów, ograniczając lub nawet wyłączając możliwość realizacji przysługujących im uprawnień.

Z kolei orzekając o abuzywności postanowienia o treści: *Wszelkie spory wynikające z niniejszej umowy strony poddają pod rozstrzygnięcie sądu właściwego dla siedziby pożyczkodawcy* (pozycja 1024 rejestru), w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 2006r. sygn. akt XVII Amc 34/06, SOKiK stwierdził, że postanowienie to przewiduje poddanie sporu do rozpoznania przez sąd, który nie zawsze będzie właściwy miejscowo. Postanowienie to wyłącza bowiem możliwość skorzystania z właściwości przemiennej. W sytuacjach, gdy miejsce zamieszkania konsumenta i miejsce wykonania umowy będzie położone poza okręgiem sądu właściwego dla siedziby pozwanego, postanowienie to będzie narzucało rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy.

W ocenie Prezesa Urzędu, tożsamość klauzuli stosowanej przez Przedsiębiorcę z klauzulami wpisanymi do rejestru nie może wywoływać jakichkolwiek wątpliwości. Bez wątpienia, postanowienie to ogranicza zarówno konsumentowi jak i Przedsiębiorcy możliwość wyboru sądu, który zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, należy uznać za właściwy do rozstrzygnięcia sporu powstałego na tle wiążącej ich umowy. Jak wynika z przywołanych wyroków SOKiK, za niezgodne z art. 385³ pkt 23 Kodeksu cywilnego uznaje się postanowienia, które nie tylko wyłączają właściwość sądu wyznaczonego według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w ogóle, ale też te, które ograniczają zakres możliwości przewidzianych w tej ustawie, w wyniku czego sytuacja konsumentów ulega pogorszeniu. Klauzula stosowana przez Przedsiębiorcę może godzić w interesy tych konsumentów, którzy mają miejsce zamieszkania poza miejscem jego siedziby, poprzez wyłączenie możliwości wytoczenia przeciwko nim powództwa przed sądem właściwym według przepisów o właściwości ogólnej, a więc w miejscu najbardziej dogodnym dla konsumentów.

Zdaniem Prezesa Urzędu, przedstawione powyżej w pkt I- IV argumenty przesądzają o bezprawności wszystkich praktyk zarzuconych Przedsiębiorcy w prowadzonym postępowaniu.

Drugą przesłanką, której wystąpienie jest niezbędne do stwierdzenia praktyk określonych w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest naruszenie **zbiorowych interesów konsumentów**. Przesłanka ta jest spełniona, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości, rozumianej jako nieokreślona i nieograniczona grupa podmiotów, których nie da się zidentyfikować. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, wskazuje jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2003r. sygn. akt I CKN 504/01 stwierdził, że *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów*.

Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest zatem ustalenie, że działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego, konkretnego adresata, ale jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości, przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać więc zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Dla uznania, że mamy do czynienia z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów nie jest w związku z

powyższym konieczne ustalenie, że którykolwiek z konsumentów został rzeczywiście poszkodowany wskutek stosowanej przez przedsiębiorcę praktyki.

W niniejszej sprawie bez wątplenia doszło do naruszenia interesów nieograniczonej liczby konsumentów, tj. aktualnych i przyszłych pożyczkobiorców INFINITY Sp. z o.o. Potencjalnie wszyscy odbiorcy oferty Przedsiębiorcy, a więc nieograniczona grupa konsumentów, mogła zostać dotknięta zakwestionowanymi praktykami.

Należy podkreślić, że interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę jako zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji przy całkowitym zrozumieniu, jaki jest rzeczywisty sens ekonomiczny i prawny warunków dokonywanych czynności, na etapie przedkontraktowym i w czasie wykonywania umowy. W tym też aspekcie, w rozpatrywanej sprawie uznać należało, że wskutek naruszenia przez Przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie ustalania kosztów związanych z zawarciem umowy i stosowania postanowienia wpisanego do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu ocenił, że w odniesieniu do wszystkich postawionych Przedsiębiorcy zarzutów wykazane zostały obie przesłanki praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, tj. bezprawność jego działań oraz naruszenie zbiorowego interesu konsumentów. Na podstawie art. 26 ust. 1 Prezes Urzędu nakazał zatem zaniechanie ich stosowania.

V. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Zwrócić należy uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 cyt. ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Kara nakładana na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów powinna przede wszystkim, zdaniem Prezesa Urzędu, podkreślać naganność zachowania przedsiębiorcy, które narusza przepisy prawa oraz interesy konsumentów.

W niniejszej sprawie, z uwagi na charakter i skutki przypisanych Przedsiębiorcy zarzutów, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Przedsiębiorcę kar pieniężnych za każdą ze stwierdzonych praktyk.

W opinii Prezesa Urzędu, ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazuje na co najmniej nieumyślne naruszenie przepisów ustawy przez Przedsiębiorcę. Brak natomiast wystarczających dowodów, które pozwoliłyby na przypisanie Przedsiębiorcy umyślności działania tj. zamiaru takiego naruszenia. Zdaniem Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca

powinien przewidywać, że jego działania podejmowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Powinien także dochować należytej staranności przy konstruowaniu wzorców umownych wykorzystywanych w obrocie z konsumentami, zapewniając ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa, w tym z podstawowym aktem prawnym regulującym obowiązki kredytodawcy względem konsumentów tj. ustawą o kredycie konsumenckim i uwzględniając klauzule wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Pismem z dnia 29 czerwca 2010r. Naczelnik Pierwszego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Poznaniu poinformował, że w zeznaniu CIT- 8 o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2009r. Przedsiębiorca wykazał przychód w wysokości [usunięto] zł. Maksymalna kara pieniężna, która mogłaby zostać nałożona na Przedsiębiorcę wynosi [usunięto] zł po zaokrągleniu.

Ustalając wysokość każdej z kar, Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy, wynikiem której jest określona kwota bazowa. W dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki winny mieć wpływ na wysokość poszczególnych kar nałożonych na Przedsiębiorcę. Praktyki opisane w pkt I, II i III sentencji niniejszej decyzji zaliczyć należy do kategorii naruszeń na etapach kontraktowania. Praktyka wskazana w pkt IV sentencji decyzji polega na stosowaniu niedozwolonych postanowień umownych.

Praktyka przypisana Przedsiębiorcy w **pkt I** sentencji decyzji polega na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Jak wykazano powyżej w pkt I uzasadnienia, wbrew art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9, 11 i 13 ustawy o kredycie konsumenckim, Przedsiębiorca nie informuje konsumentów o: całkowitym koszcie kredytu, sposobie zabezpieczenia kredytu i opłatach należnych Przedsiębiorcy z tego tytułu, łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, sposobie i skutkach wykonania przez konsumenta uprawnienia do odstąpienia od umowy oraz rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany oraz innych kosztach ponoszonych przez konsumenta w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy, w tym kosztach upomnień, wezwań do zapłaty, kosztach sądowych i postępowania egzekucyjnego. Praktyka ta ujawnia się na etapie zawierania kontraktu, wywiera jednak również wpływ na jego wykonanie.

Zakwestionowana praktyka Przedsiębiorcy narusza podstawowe prawo konsumenta tj. prawo do uzyskania rzetelnej i pełnej informacji o istotnych warunkach umowy, które dotyczą bezpośrednio jego praw i obowiązków. Bez wątpienia brak w umowie którejkolwiek z informacji określonych w tym przepisie uniemożliwia konsumentowi zapoznanie się z warunkami, na jakich w rzeczywistości Przedsiębiorca udziela pożyczek gotówkowych, a w konsekwencji dokonanie właściwej oceny jego oferty. Niewykonanie przez Przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych wynikających z ww. przepisu powoduje, że konsument nie uzyskuje w ogóle informacji o istotnych postanowieniach umowy (np. o łącznej kwocie wszystkich kosztów opłat i prowizji, do których jest zobowiązany) bądź uzyskuje informacje, które nie są pełne i rzetelne (np. o wysokości całkowitego kosztu pożyczki). Zważywszy na fakt, że skutek tego rodzaju praktyki konsument może dopiero po zawarciu umowy z Przedsiębiorcą, w trakcie wykonywania swoich zobowiązań wynikających z tej umowy, poznać faktyczne warunki finansowe, na jakich uzyskał pożyczkę i koszty, które musi ponieść, szkodliwość ww. naruszenia może być znaczna. Naruszenie obowiązków informacyjnych przez Przedsiębiorcę może więc spowodować wymierne szkody finansowe po stronie konsumentów.

Ważąc kwotę bazową omawianej praktyki Prezes Urzędu uwzględnił także okres jej stosowania, który przekroczył 1 rok. Jak wynika z poczynionych ustaleń wzorce, które nie spełniają wymogów określonych w ww. przepisie ustawy o kredycie konsumenckim Przedsiębiorca stosował od kwietnia 2009r.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu ustalił za ww. naruszenie kwotę bazową, będącą podstawą do dalszych przeliczeń kary, na poziomie [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. tj. [usunięto] zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie zaistniały okoliczności łagodzące bądź obciążające i czy ze względu na ich wystąpienie uzasadniona jest modyfikacja ustalonej kwoty bazowej.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie nie występują jakiegokolwiek okoliczności łagodzące, które uzasadniałyby zmniejszenie ustalonej kwoty bazowej kary. Przede wszystkim Przedsiębiorca nie zaniechał stosowania zarzuconej mu praktyki i nie podjął żadnych działań zmierzających do jej zaniechania. Całkowicie bierne zachowanie w toku postępowania i niezastosowanie się do kolejnych wezwań Prezesa Urzędu skutkowało koniecznością wszczęcia wobec Przedsiębiorcy postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej, za nieudzielenie informacji żądanych na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy. W tym aspekcie zachowania Przedsiębiorcy nie można rozpatrywać w kategorii aktywnego współdziałania z Prezesem Urzędu jako okoliczności łagodzącej, która mogłaby wpływać na obniżenie ustalonej kary.

Niemniej jednak, oceniając omawiane naruszenie Prezes Urzędu uznał, że pomimo zdecydowanie negatywnej oceny zakwestionowanego zachowania Przedsiębiorcy, nie można przypisać mu umyślności działania, a więc zamiaru naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, które byłoby podstawą do podwyższenia wysokości nałożonej kary.

Jako okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uwzględnił natomiast ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy. Jak wynika z ustaleń Prezesa Urzędu Przedsiębiorca, poza Poznaniem, ma swoje biura m.in. w Szczecinie, Wrocławiu i Zielonej Górze. W ocenie Prezesa Urzędu, okoliczność ta przemawia za podwyższeniem wysokości kwoty bazowej o 10%, do kwoty 473 zł.

Mając na uwadze powyższe, kara za naruszenie zakazu stosowania praktyki określonej w pkt I sentencji decyzji ustalona została w wysokości 473 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. oraz [usunięto] % maksymalnego wymiaru kary.

Istota praktyki zarzuconej Przedsiębiorcy w **pkt II** sentencji decyzji polega na rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Zakwestionowane działania Przedsiębiorcy stanowią, w ocenie Prezesa Urzędu, nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Ww. praktyka ujawnić może się na etapie zawierania umowy, jednak wywiera także istotny wpływ na jej wykonanie.

Informacja o rzeczywistej stopie oprocentowania jest tym warunkiem umowy pożyczki, którą przeciętny konsument przede wszystkim bierze pod uwagę decydując o skorzystaniu z oferty kredytowej konkretnego przedsiębiorcy. Wartość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania pozwala konsumentowi na porównanie ofert kredytowych różnych przedsiębiorców. Ww. informacja wpływa na postrzeganie przez konsumenta oferty kredytowej i jej ocenę jako mniej lub bardziej korzystnej. Uzyskując informację o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania na poziomie 12,36% przeciętny konsument mógł zainteresować się ofertą właśnie INFINITY Sp. z o.o., a nawet z tego powodu zawrzeć z tą spółką umowę. Nieprawdziwe informacje o jej wysokości, których udziela Przedsiębiorca, wprowadzić mogą bez wątpienia konsumenta w błąd co do warunków finansowych, na jakich faktycznie otrzymać może pożyczkę od Przedsiębiorcy i powodować podjęcie decyzji dotyczącej umowy, której nie podjąłby, gdyby znał prawidłową wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Praktyka Przedsiębiorcy godzi zatem w interes konsumenta, tj. jego prawo do uzyskania prawdziwej i niewprowadzającej w błąd informacji. Pobodnie jak w przypadku omówionym powyżej, również i ta praktyka może prowadzić do powstania wymiernych szkód finansowych po stronie konsumenta (konieczności spłaty pożyczki oprocentowanej na poziomie wyższym niż podaje to Przedsiębiorca), w sytuacji zawarcia przez niego umowy z Przedsiębiorcą.

W tym etapie kalkulacji kary uwzględniono ponadto okres przypisanego Przedsiębiorcy naruszenia, które trwało od kwietnia 2009r.

Szacując wagę omawianego naruszenia Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r., tj. w wysokości przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. tj. [usunięto] zł po zaokrągleniu.

Tak jak w przypadku pierwszej praktyki, Prezes Urzędu uznał, że w sprawie nie występują jakiegokolwiek okoliczności łagodzące, które uzasadniałyby zmniejszenie kwoty kary. Przedsiębiorca nie zaniechał stosowania zarzuconej mu praktyki i nie podjął żadnych działań zmierzających do jej zaniechania. Jak wskazano powyżej, bierne zachowanie Przedsiębiorcy w toku postępowania, utrudniające jego przebieg, nie pozwala na obniżenie wysokości kary z uwagi na aktywne współdziałanie strony z Prezesem Urzędu w trakcie prowadzonego postępowania.

Rozważając zasadność podwyższenia kwoty bazowej kary, Prezes Urzędu ocenił w pierwszej kolejności, że Przedsiębiorcy nie można przypisać umyślności działania, a więc zamiaru stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej. Na podwyższenie wysokości kary powinien jednak mieć wpływ, w ocenie Prezesa Urzędu, ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy, o którym decyduje prowadzenie przez niego działalności m.in. w Szczecinie, Wrocławiu i Zielonej Górze. Z tego też względu, wysokość kwoty bazowej została podwyższona o 10%, do kwoty 473 zł.

Ostatecznie zatem kara za stosowanie ww. praktyki ustalona została na poziomie 473 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. i ok. [usunięto] % kary maksymalnej.

Bezprawność praktyki przypisanej Przedsiębiorcy w **pkt III** sentencji decyzji wynika z naruszenia art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim i ustalenia łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy w wysokości przekraczającej 5% wartości pożyczki. Praktyka ta ujawnia się wprawdzie na etapie zawierania kontraktu, ale wywiera wpływ także na jego wykonanie.

Zawierając umowę przedwstępną z Przedsiębiorcą, konsument zobowiązany jest do wniesienia opłaty przygotowawczej w wysokości 5% wartości pożyczki. Oprócz tej kwoty, jak wynika z umowy pożyczki, konsument ponosi dodatkowo prowizję, o którą umniejszona jest kwota wypłacanej pożyczki. Z uwagi na ustalenie opłaty przygotowawczej w maksymalnej dopuszczalnej przez ustawodawcę wysokości, łączna kwota wszystkich opłat i prowizji związanych z zawarciem umowy z Przedsiębiorcą zawsze przekroczy ustawowy poziom 5% kwoty udzielonej pożyczki. Konsument obciążony zostaje więc kosztami, których całkowita wysokość jest w świetle ww. przepisu niedopuszczalna. Bez wątpienia ww. praktyka wpływa więc na zakres praw i obowiązków konsumenta o charakterze finansowym. Biorąc ponadto pod uwagę, że wysokość prowizji nie została w ogóle wskazana przez Przedsiębiorcę, konsument może zostać zobowiązany do zapłaty w związku z zawarciem umowy takich kosztów, które będą zdecydowanie wyższe niż określone w ww. przepisie. Ww. praktyka pociągać może za sobą dotkliwie i nieprzewidywalne w zasadzie skutki finansowe. Zdaniem Prezesa Urzędu, na wagę omawianego naruszenia wpływa także okres stosowania praktyki, który przekroczył 1 rok.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r., tj. [usunięto] zł po zaokrągleniu.

Dokonując oceny okoliczności mogących mieć wpływ na wysokość kary w dalszym etapie jej kalkulacji Prezes Urzędu uznał, podobnie zresztą jak w przypadku wcześniej omówionych naruszeń, że w sprawie nie występują okoliczności łagodzące, które wpływałyby na obniżenie wysokości ustalonej kwoty bazowej.

W ramach okoliczności obciążających Prezes Urzędu wyróżnił natomiast ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy i z tego powodu podwyższył wysokość kwoty bazowej o 10%, do kwoty 710 zł po zaokrągleniu. Zdaniem Prezesa Urzędu brak natomiast podstaw do uznania, że Przedsiębiorca umyślnie naruszył zakaz wyrażony w art. 7a ustawy o kredycie konsumenckim, w związku z czym nie występuje okoliczność, która uzasadniałaby podwyższenie kary z tego względu.

W świetle powyższych ustaleń, za stosowanie praktyki określonej w pkt III sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 710 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r. i ok. [usunięto] % kary maksymalnej.

W **pkt IV** sentencji decyzji Prezes Urzędu przypisał Przedsiębiorcy stosowanie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy pożyczki postanowienia, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, a które wyznacza jako właściwy miejscowo do rozpoznawania sporów sąd siedziby Przedsiębiorcy.

Choć ww. praktyka stosowana jest od kwietnia 2009r. to, zdaniem Prezesa Urzędu, naruszenie ma niewielki wpływ na sytuację ekonomiczną konsumentów i dotyczy sytuacji warunkowych. Zakwestionowane postanowienie znaleźć bowiem może zastosowanie raczej w wyjątkowych sytuacjach- rozstrzygnięcia sporu między stronami na drodze sądowej, w sytuacji gdy pozwanym będzie konsument, który ma miejsce zamieszkania poza miejscem siedziby Przedsiębiorcy. Zdaniem Prezesa Urzędu, taki charakter ocenianej klauzuli przesądza o ustaleniu kwoty bazowej w minimalnej wysokości, stanowiącej [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2009r., tj. w kwocie [usunięto] zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary, Prezes Urzędu nie wyróżnił żadnych okoliczności łagodzących, które powinny mieć wpływ na modyfikację ustalonej kwoty bazowej kary. Jako okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uwzględnił ponadlokalny zasięg działalności Przedsiębiorcy, podwyższając z tego względu wysokość kwoty bazowej o 10%, tj. do kwoty 72 zł.

Kara za stosowanie ww. praktyki ustalona została na poziomie 72 zł, co stanowi ok. [usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy w 2009r. i ok. [usunięto] % kary maksymalnej.

W ocenie Prezesa Urzędu, kary pieniężne nałożone na Przedsiębiorcę są adekwatne do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Uwzględniają także fakt, że jest to pierwsze naruszenie przepisów ustawy przez Przedsiębiorcę. Kary te pełnią przede wszystkim funkcję represyjną, stanowiąc sankcję i dolegliwość za naruszenie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest ponadto ich walor wychowawczy, odstraszaający dla innych przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na udzielaniu pożyczek gotówkowych przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Otrzymuje:
INFINITY Sp. z o.o.
ul. Kanałowa 15A
60-710 Poznań

